

עולם הקריפטו - לקראת גן עדן או גיהנום?

עולם הקריפטו פותח בפני היזמים אפשרות לגיוס מימון בסכומים ניכרים, עם עלויות נמוכות ודרישות רגולטוריות צנועות. אך גן העדן ליזמים עלול להתגלות כגיהנום לחלק מן המשקיעים, שלעיתים זורקים את כספם על מיזמים חסרי סיכוי. העולם ממתין לכך שהרגולטורים יסיימו את הליך הלימוד ויתחילו באסדרה של תחום הקריפטו | עו"ד יובל שלהבת

יגדלו, הסיכון (ועימו החשש) להלבנת הון יגדל אף הוא, שכן תהיה אפשרות שימוש נרחבת יותר בקריפטו ללא צורך במפגש עם "פיאט" - נקודת המפגש שבה קיים כיום צורך בהליכי זיהוי. הליכי הזיהוי וההיכרות מהווים חסם גישה מרכזי לפעילות קריפטו, וכל מי שניסה להירשם לספקי שירותי המרה ומסחר חווה זאת. אין לי ספק שמשמשים פוטנציאליים רבים לא נכנסו לתחום מכיוון שנרתעו מן הקשיים הטכניים.

איי מרשל כחשל

כחודשיים האחרונים משרדנו היה מעורב במהלך, שעשוי להתברר כנקודת מפנה בדרך להפיכת הקריפטו לאמצעי לגיטימי: החלטת איי מרשל, בפרויקט משותף עם חברת Neema, להנפיק מטבע קריפטו עצמאי ("SOV"), שיהיה הילך חוקי (legal tender) רשמי של איי מרשל. לא במקרה, השאלות הנוגעות להלבנת הון עלו גם בתהליך מרתק זה. ההחלטה להנפיק מטבע קריפטוגרפי היתה מלווה בדיונים ובדיקות, באשר לאחריות לשימוש במטבע.

יש מספר פתרונות אפשריים, שיאפשרו הקטנה של סיכויי הלבנת הון. אני מאמין שהפתרון שיתפתח, בסופו של דבר, יכלול גם פתרון טכנולוגי ושיפורים בפרוטוקול עצמו. רק כך, יהיה ניתן לאפשר הליכי זיהוי והכרת לקוח (KYC/AML) שאינם מעקרים את היתרונות הגלומים במטבעות ומערכות תשלומים מבוססי בלוקצ'יין.

במקביל, הרגולטורים ברחבי העולם יסיימו את הליך הלימוד ויתחילו באסדרה של תחום הקריפטו. אני מאמין שלאחר תקופה מסוימת של ניסוי וטעייה, הם יבחרו בדרך מאפשרת, שלא תחסום את היתרונות של מערכות מבוססות בלוקצ'יין, אבל כן תמנע פגיעה מוגזמת בציבור. כשזה יקרה, נתקרב יותר לעולם שאולי איננו גן עדן, אבל הוא נוח ויעיל יותר.

מובילים בנקים ברחבי העולם להערים קשיים רבים על כל העוסקים בתחום הקריפטו. בנקים מובילים רבים לא ניתן כלל לפתוח חשבון, למי שמצהיר כי עיסוקו נוגע לקריפטו ואפילו למי שמאפשר תשלומים הנוגעים לפעילות קריפטו. עמדה זו מובילה לתגובת שרשרת: בנקים נוספים חוסמים פעילות קריפטו לא בשל הגבלות רגולטוריות, אלא בשל החשש שהם יחסמו לפעילות על-ידי בנקים אחרים (בעיקר מארה"ב).

קשיים טכניים כחסם

אנחנו רואים לפיכך תמונה מעורבת. יש חלון הזדמנויות ליזמים, שפותח בפניהם את שערי גן עדן - אפשרות לגייס מימון בסכומים ניכרים, עם עלויות גיוס נמוכות יחסית ודרישות רגולטוריות צנועות ביותר (למי שמוכן לחסום את הגיוס ממדינות מסוימות, כולל ארה"ב וישראל). אך גן העדן ליזמים עלול להתגלות כגיהנום לחלק מן המשקיעים, שלעיתים זורקים את כספם על מיזמים חסרי סיכוי, במקרה הפחות גרוע, או על הונאות של ממש, במקרה הגרוע יותר.

בה בעת, יזמים המבקשים להקים יוזמות מסחריות בקשר לקריפטו נתקלים בגיהנום בזעיר אנפין, והם נגררים להסיט את פעילותם למדינות שבהן רגולציה נוחה יותר וחשוב מכך - שבהן ניתן למצוא בנקים שהם Crypto-Friendly. ניתן להניח שאותם בנקים שמאפשרים פעילות זו זוכים לעדנה ולגן עדן קטן משלהם, עם הגידול בפעילות הקריפטו.

מה צפוי לנו? האם אנחנו הולכים לשיפור או להרעה?

ראשית חשוב להבין, שהחשש מפני הלבנת הון הוא חשש אמיתי ומוצדק. עולם הקריפטו מאפשר העברת ערך שאינה מפוקחת, פסבדו-אנונימיות, ואינה מנוהלת על-ידי גורם מרכזי כלשהו. יש אמנם תיעוד מלא של כל עסקה ואפשרות לעקוב אחר התנועות במערכת, אולם קיימת עדיין אפשרות נרחבת לאנונימיות, שמקשה על איתור זהותם של בעלי ארנקים. ככל שמסחר קריפטו לקריפטו ואפשרויות השימוש בקריפטו במישרין

יובל שלהבת | צילום: יח"צ

"אני מאמין שהפתרון שיתפתח להקטנת סיכויי הלבנת הון יכלול גם פתרון טכנולוגי ושיפורים בפרוטוקול עצמו. רק כך, יהיה ניתן לאפשר הליכי זיהוי והכרת לקוח (KYC/AML) שאינם מעקרים את היתרונות הגלומים במטבעות ומערכות תשלומים מבוססי בלוקצ'יין"

קריפטו לבין כסף מסורתי ("פיאט"). מרבית המדינות אימצו המלצה זו וחלקן החמירו אף יותר. רשויות המס ברחבי העולם היו הראשונות להתעורר ולקבוע כללים למיסוי של רווחי פעילות קריפטו. במרבית המדינות, המיסוי הוא של "נכס", לעיתים תוך אבחנה בין סוגי מטבעות קריפטו. לכך יש להוסיף גורם מהותי נוסף, שחשוב להבנת המצב הנוכחי: החשש מאחריות להלבנת הון והיעדר הנחיות ברורות מן הרגולטורים

וקטע הוא שהמציאות והטכנולוגיה תמיד מקדימים את המחוקקים והרגולטורים. הדמיון היצירתי של ממצאים, שעומד מאחורי המצאות טכנולוגיות ופיתוחים טכנולוגיים, תמיד נמצא צעד לפני הניתוח השיתות והקפדני של אנשי החוק והאסדרה. זה היה כך לגבי המצאת המכונית, המטוס, האינטרנט וזה כך לגבי עולם הבלוקצ'יין והקריפטו. אנחנו נמצאים כעת בתווך בזמן, שבו הרגולטורים טרם פיתחו את מודל האסדרה של עולם הקריפטו. המשימה העומדת בפניהם אינה קלה: ברור להם שמדובר בהתפתחות טכנולוגית עצומה, שטומנת בחובה פוטנציאל רב - לא רק ככסף ואמצעי תשלום, אלא כאמצעי תקשורת והעברת ערך. בה בעת, הם מבינים שהטכנולוגיה טומנת בחובה סיכונים רבים, החל מהונאה של הציבור, דרך סיכונים פיננסיים וכלה בהלבנת הון. הרגולטורים מחפשים את "שביל הזהב", שיגן על הציבור מפני הסכנות והאיומים הגלומים בהמצאה מבריקה זו, אבל לא יחסום יתר על המידה את הערך הטמון בה.

החשש מהלבנת הון

לפני שנעמוד על המגמות הצפויות, כדאי להזכיר תחילה איפה אנחנו עומדים היום:

- מרבית המדינות לא הוציאו את הקריפטו מחוץ לחוק, ומתירות רכישה ומכירה עצמית של קריפטו. יש מספר מדינות שהכירו במטבעות קריפטו מסויימים, ולאחרונה החליטו איי מרשל להנפיק מטבע עצמאי, שיהיה לראשונה מטבע רשמי של מדינה (לא נתייחס כאן לפרסום דומה של נצואלה, שלא ברור מה רצינותו).
- במרבית המדינות קריפטו אינו נחשב לנייר ערך, אולם בחלקן הצעה לציבור של טוקן עתידי (ICO/TGE) עשויה להיחשב להצעת ניירות ערך.
- במרבית המדינות קריפטו אינו נחשב ל"מטבע" או "מטבע חוץ".
- ארגון ה-FATF (שנועד להיאבק בהלבנת ההון ובמימון הטרור) המליץ בשלב זה להטיל חובות AML ו-KYC לפחות בנקודות ההמרה בין

הכותב הוא שותף במשרד יגאל ארנון ושות' המתמחה, בין היתר, ברגולציה בנקאית. ליווה את פרויקט Neema באיי מרשל